

Oulunkylä-Seura ry.
4.4.2019

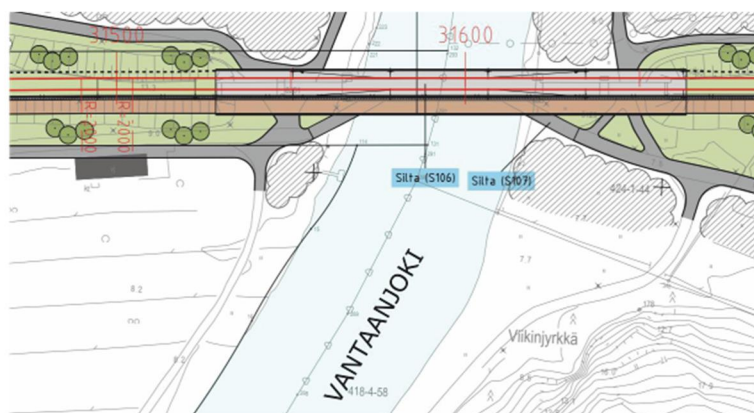

Muistutus kaupunkiympäristölautakunnalle
Viite: Puistosuunnitelma VIO-5998, Tulvaniityn silta S107 VIO 5998/400

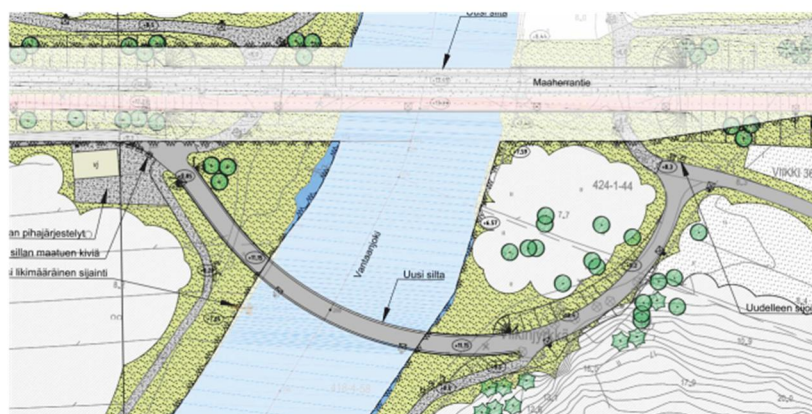
Veräjämäen ja Viikinmäen välinen, Vantaanjoen ylittävä kevyen liikenteen siltaa suunnitellaan väärään paikkaan

Puistosuunnitelman luonnoksessa VIO-5998 (25.2.2019) esitetään kevyen liikenteen järjestämiseksi vaihtoehtoa, jossa rakennetaan erillinen kevyen liikenteen silta Raide-Jokerin junasillan eteläpuolelle. Valitettavasti tuo kevyen liikenteen silta on sijoitettu tavalla, jolla olisi merkittäviä haittavaikutuksia alueen virkistyskäytölle ja luontoarvoille. Itse junasillan uudistamisesta ei koidu vastaavia haittoja, vaan ongelmat koskevat juuri erillistä kevyen liikenteen siltaa. On kestävämpää, että puistosuunnitelman osana esitetään alueen luonto- ja virkistysarvoja haittaavaa ratkaisua, jolle on olemassa vaihtoehtoja.

Oulunkylä-Seura ry. esittää, että suunnitellusta kevyen liikenteen sillasta ja siihen liittyvistä, lähikuukausille suunnitelluista hakkuista luovutaan. Suosittelemme, että kevyen liikenteen järjestämiseksi palataan kaupunginvaltuuston 15.6.2016 hyväksymään Raide-Jokerin yleissuunnitelman 2015 mukaiseen ratkaisuun, jossa raidesillan lipan alle rakennetaan kevyen liikenteen silta nykyiseen tapaan. Näin syntyisi todennäköisesti myös merkittäviä säästöjä.

Vuoden 2015 Raide-Jokerin yleissuunnitelma (liite 3, s. 77)

Esitys puistosuunnitelmaksi VIO-5998, 25.2.2019

Luontoarvot

Sillan toteutuessa suunnitellusti rakennustöiden yhteydessä tullaan kaatamaan puustoa joen molemmin puolin kaupungin arvokkaaksi määrittelemiltä luontokohteilta. Joen kummallakin rannalla näitä luontokohteita tulisi myös jäämään pysyvästi sillan ja siirrettävien ulkoilureittien alle.

Joen länsipuolella sillan, ulkoilutien ja Jyryn melontamajan pihamaan laajennuksen alle jäisi kosteaa, lahoppuustoista, rehevää lehtimetsää, joka on osa Pirunkallion metsäaluetta. Pirunkallion metsäalue on kaupungin selvityksissä todettu metsäverkostoselvityksen 2015 kriteerit täyttäväksi alueeksi ja kohtalaisen arvokkaaksi lintualueeksi (191/99). Siltasuunnitelman uhkaama osa on myös luokiteltu hyvin arvokkaaksi kääpä- ja orvakka-alueeksi (Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 5/2012, 6/2012). Vaikka suoraan sillan rakenteiden ja ulkoilureitin alle jäävä alue ei ole iso, se on orvakkakohteen parhaimpiin osiin kuuluva. Rakennustöiden alle jäisi mm. hammashytykän (*Stypella subgelatinosa*) löytöpaikka (<http://id.luomus.fi/HA.H6013094>); lajista on Suomen lajitietokeskuksen mukaan vain kuusi löytöä maastamme (<https://laji.fi/taxon/MX.206206>), joista kaksi olisi jäämässä siltatyömaan alle.

Joen itäpuolella sillan ja sen alta siirtyvän kevyen liikenteen reitin alle tulisi jäämään kaistale hyvin samankaltaista, lahoppuustoista kosteaa lehtoa. Ulkoilutie siirrettäisiin kiinni Viikinjyrkän kalliorinteeseen (yleiskartta) tai jopa osittain sen päälle (Tulvaniityn silta S107 VIO 5998/400). Jälkimmäisessä tapauksessa myös rinteiden alaosan vanha lehtokuusikko jäisi rakennustyömaan alle. Tämä alue on kaupungin luontotietojärjestelmässä määritelty hyvin arvokkaaksi kasvikohteeksi (kohde 89/90), mutta ilmeisesti selvitystä työmaan alle jäävistä, kohteella esiintyvistä silmälläpidettävistä tai huomionarvoisista kasvilajeista ei ole tehty. Viikinmäen alueella ei ole tehty lahottajalajiston inventointia, mutta alueelta on maaliskuussa 2019 löytynyt uusi em. hyvin harvinaisen hammashytykän esiintymä raitamaapuulta, joka on jäämässä reitin siirron alle (<http://id.luomus.fi/HA.H6014410>).

Viikinjyrkän kuusikkorinne kärsisi siltatyömaan alle jäävää puustoa laajemmin siltahankkeesta. Kun jyrkän rinteiden alaosa suojaava puusto kaadettaisiin ja ulkoilutie tuotaisiin kiinni rinteeseen, alarinteiden kuuset kärsisivät tästä ympäristömuutoksesta ja riski niiden ennenaikaisesta kuolemasta olisi korkea. Rinnekuusikko toimii liito-oravan kulkuyhteytenä Pihlajiston suuntaan (Kaupunkiympäristön julkaisuja 2018:27).

Maisema-arvot

Vantaanjoen rantametsät ovat osa Helsingipuistoa, yhtä yleiskaavan 2016 tunnustamaa vihersormea. Helsingissä on vain muutama paikka, jossa molemmat joen rannat ovat metsäisiä. Nykyiseltä ylikulkusillalta avautuu nyt tuollainen maisema etelään Pikkukosken suuntaan. Vastaava metsäinen maisema joenrantamaisema Helsingistä löytyy ainoastaan Pitkäkoskelta Haltialasta ja Toivolanpuiston kohdalta Patolasta-Pukinmäestä.

Suunnitellun sillan itäpäähän sijoittelu johtaisi kuitenkin siihen, että Viikinjyrkän kuusikkorinne mahdollisesti hakattaisiin suurelta osin maisemallisesti kaikkein arimmasta paikasta ulkoilureitin rakennustöiden yhteydessä. Suojaavan puuston poisto rinteiden alta tulee mitä todennäköisemmin johtamaan alarinteiden kuusten heikentymiseen ja kaatoon. Jos kuusikko tästä rinteestä kaadetaan, paljastuvat Viikintörmän päällä olevat rakennukset rikkoen metsämaiseman. Arvet näkyvät maisemassa kymmeniä vuosia.

Maisemahaittaa aiheutuu myös lehtipuuston poistamisesta jokirannasta. Erityisesti tässä yhteydessä on syytä mainita Veräjämäen puoleisen rannan vanhat, erittäin järeät koivut, jotka kaikki kaadettaisiin työmaan alta.

Valmistelu puutteellista

Helsingin kaupunginvaltuusto hyväksyi Raide-Jokerin hankesuunnitelman 15.6.2016. Tuon päätöksen pohjana olleessa Raide-Jokerin hankesuunnitelmassa 2015 kevyen liikenteen silta esitettiin toteutettavaksi nykyisen kaltaisena (s. 33, <https://raidejokeri.info/wp-content/uploads/2016/01/hankesuunnitelma.pdf>):

"Nykyiset kaksi siltaa siltapaikalla puretaan ja tilalle rakennetaan uusi silta. Sillan kautta Vantaanjoen ylittää raitiotie sekä jalankulun ja pyöräilyn väylä. Lisäksi sillan kannen alapuolella sillan ylittää jalankulun ja pyöräilyn väylä. Sillan suunnittelussa on huomioitava Vantaanjoen erityispiirteet."

Nyt esillä olevassa puistosuunnitelmassa siltoja onkin kaksi erillistä - toinen junalle ja pyöräilybaanalle, toinen kevyelle liikenteelle. Suunnitelman selostuksessa ei kerrota, miksi esitettyyn erilliseen kaarevaan siltaan on päädytty. Suunnitelmassa ei käydä läpi maisemalle mahdollisesti aiheutuvaa haittaa. Valmistelumateriaalissa ei kerrota, onko arvokkaiden luontokohteiden raivattaviksi joutuvien osien kohdalla tehty selvitystä vaikutuksista. Kaksi esillä olevaa karttaa sillasta (Puistosuunnitelma VIO-5998 ja rakennepiirustukset Tulvaniityn silta S107 VIO 5998/400) eroavat toisistaan Viikinjyrkän puolella, jossa toisen kartan säästettävä puusto on toisessa kartassa rakennusaluetta.

On erikoista, että kaadettava puusto on merkitty maastoon maaliskuun lopussa jo ennen puistosuunnitelman hyväksymistä, kun suunnitelma on vasta kommentoitavana. Alueelle ollaan myös suunnittelemassa viemäriä, jonka alta arvokohteen puustoa tultaisiin myös kaatamaan varsinkin Veräjämäen puolella. Sillan ja viemärin rakentamisen yhteisvaikutuksia alueen luonto- ja virkistysarvoille olisi hyvä arvioida yhteisesti eikä erillisinä prosesseina.

Vaihtoehto?

Kevyen liikenteen silta aiheuttaa em. haitat, koska se on suunniteltu kaarevaksi ja suhteellisen etäällä nykyisestä sillasta kulkevaksi. Yksinkertainen vaihtoehto sillalle olisi pitäytyä nykyisen kaltaisessa ratkaisussa, joka olisi valtuuston hyväksymän yleissuunnitelman mukainen. Varsinkin jos Raide-Jokerin rakentamisella on kiire, tämä vaihtoehto lienee toimivin. Näiden kahden eri suunnitelman vertailu (ks. kuva) näyttää, kuinka paljon viheraluetta suunnitellun kaarisillan alle jäisi.

Jos alueelle tarvittaisiin kokonaan erillinen kevyen liikenteen silta, sekin olisi mahdollista toteuttaa junasillan eteläpuolella ilman, että arvokkaille luontokohteille tarvitsisi mennä. Tällöin vältettäisiin valtaosa luonto- ja maisemahaitoista. Kaareva, pitkä silta tulisi todennäköisesti myös maksamaan enemmän kuin linjaukseltaan lähempänä junasiltaa kulkeva vaihtoehto tai nykyisen kaltainen, junasillan lipan alle rakennettava silta.

Yhteenveto

Suunniteltu kevyen liikenteen silta nakertaa kahta arvokasta luontokohdetta ja harvinaisen lajin esiintymää. Sen maisemahaitat jokivarressa Helsingipuiston alueella ovat potentiaalisesti merkittävät. Silta on mahdollista toteuttaa ilman luonto- ja maisemahaittoja, todennäköisesti alhaisemmin kustannuksin ja ilman, että se vaikuttaa Raide-Jokerin rakentamiseen. Kaupungin tulee muuttaa sillan rakennussuunnitelmaa luonto- ja maisema-arvot paremmin huomioiviksi. Yksinkertaisinta tämä on palaamalla junasillan lipan alle toteutettavaan, Raide-Jokerin yleissuunnitelman mukaiseen vaihtoehtoon. Samalla on selvitettävä voiko joen länsirannalle Raide-Jokerin rakennustöiden yhteydessä toteutettavaksi suunnitellun viemärin vetää lähempänä ulkoilutietä, arvokasta luontokohdetta ja vanhaa puustoa säilyttäen.

Kiittäen huomiostanne,

Marja Markko
puheenjohtaja
Oulunkylä-Seura ry.
marja.markko@gmail.com

Otto Miettinen
johtokunnan jäsen
Oulunkylä-Seura ry.
otto.miettinen@iki.fi